

Ár 2016, föstudaginn 25. nóvember, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hrannar Már Gunnarsson, Unnur Erla Jónsdóttir og Oddur Ólason.

Fyrir er tekið **mál nr. 46/2016:**

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 1. september 2016, með kvörtun sóknaraðila, dags. 31. ágúst 2016. Með tölvupósti nefndarinnar, 2. september 2016, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dags. 23. september 2016. Var bréfið sent sóknaraðila, með tölvupósti nefndarinnar, dags. 26. september 2016, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Ekki bárust fleiri athugasemdir.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 25. nóvember 2016.

II.

Málsatvik.

Málsatvik eru þau að sóknaraðili var skuldari bílalánsins X hjá FF. Var lánið að fullu uppgreitt þann 31. maí 2011.

Þann 14. júní 2011 samþykkti Fjármálaeftirlitið samruna A hf. og FF. við F á grundvelli 1. mgr. 106. gr. laga 161/2002 um fjármálafyrirtæki, þar sem fyrrnefndum félögum var slitið án skuldaskila og þau sameinuð varnaraðila. Miðaðist samruninn við 31. desember 2010. Tók varnaraðili við öllum réttindum og skyldum félaganna og voru félögin sameinuð undir nafni varnaraðila. Varnaraðili eignaðist þannig allar þær kröfur sem FF og A áttu á hendur viðskiptavinum sínum en kröfur sem viðskiptavinir félaganna áttu á hendur þeim urðu kræfar á hendur varnaraðila.

Með bréfi, dags. 9. janúar 2015, tilkynnti varnaraðili sóknaraðila um leiðréttan endurútreikning á láni X. Samkvæmt endurútreikningnum átti sóknaraðili inni 1.007.779. Í bréfinu lýsti varnaraðili yfir skuldajöfnuði þessarar fjárhæðar á móti vanskilum á lánasamningi sem sóknaraðila hafði gert við varnaraðila. Sóknaraðili mótmælti þessari ráðstöfun inneignar sinnar með bréfi dagsettu 30. nóvember 2015 og krafðist útgreiðslu fjármunanna, en varnaraðili hafnaði því.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess varnaraðila verði með úrskurði gert að greiða sóknaraðila inneign sem varð til vegna endurútreiknings láns X úr viðskiptum hans við FF ásamt dráttarvöxtum frá 9.1.2015.

Sóknaraðili kvartar yfir þeirri ákvörðun varnaraðila að skuldajafna án samþykkis varnaraðila inneign sem hafi orðið til í viðskiptum hans við FF á móti vanskilum sóknaraðila á skuld við varnaraðila skv. láni Y. Sóknaraðili vilji ekki una þessari skuldajöfnun, telji hana ólögmæta, enda hafi hún verið framkvæmd án samþykkis sóknaraðila. Bendir sóknaraðili í þessu samhengi sérstaklega á að lánið hafi verið að fullu uppgreitt við sameiningu FF við varnaraðila.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfu sóknaraðila verði hafnað.

Varnaraðili vísar til þess að hann hafi áður hafnað kröfu sóknaraðila með bréfi, dags. 9. desember sl. Í bréfinu hafi m.a. verið gerð grein fyrir vanskilum lánasamningsins. Þá segi í bréfinu að „öllum skilyrðum skuldajafnaðar hafi verið fullnægt, þ.e. kröfurnar hafi verið gagnkvæmar, sambærilegar, hæfar til að mætast og gagnkrafan lögvarin krafa“. Í bréfinu segi einnig að þar sem að bankinn hafi tekið yfir réttindi og skyldur FF telji bankinn sig vera í fullum rétti til að lýsa yfir skuldajöfnuði samhliða endurútreikningi á X enda krafa samkvæmt lánssamningum ófyrnd. Varnaraðili ítrekar framangreind sjónarmið og telur að sér hafi verið heimilt að skuldajafna kröfu vegna lánasamnings nr. Y á kröfu sóknaraðila um endurgreiðslu ofgreidds fjár.

Um skuldajafnaðarrétt varnaraðila vísar bankinn til almennra reglna kröfuréttar um skuldajöfnuð. Svo annar aðili skuldarsambands geti krafist skuldajafnaðar þurfi tilteknum skilyrðum að vera fullnægt. Í fyrsta lagi þurfi aðalkrafan og gagnkrafan að vera gagnkvæmar, þ.e. að vera á milli sömu aðila. Í öðru lagi þurfi þær að vera sambærilegar, þ.e. um sömu tegundarákveðnu greiðsluna. Í þriðja lagi þurfi þær að vera hæfar til að mætast hvað greiðslutíma varði. Loks þurfi gagnkrafan að vera lögvarin krafa. Varnaraðili telur einsýnt að framangreind skilyrði séu uppfyllt í málinu að því er varði kröfu varnaraðila um greiðslu samkvæmt lánssamningi nr. Y og endurgreiðslukröfu sóknaraðila. Ekki skipti máli þótt skuldajafnaðarréttur fjármálafyrirtækja gagnvart viðskiptamönnum sínum sé almennt háður verulegum takmörkunum í samræmi við það hlutverk fjármálafyrirtækja að taka að sér vörslu fjármuna fyrir viðskiptamenn sína, enda eigi slík sjónarmið ekki við um kröfu viðskiptamanns um útgreiðslu fjár vegna endurútreiknings á láni á sama tíma og hann skuldi sama fjármálafyrirtæki gjaldfallnar peningakröfur, sbr. úrskurður úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki í málum nr. 83/2013 og 2/2014 dóm héraðsdóms Reykjavíkur frá 15. september 2014 í máli nr. E-26/2014.

Með vísan til alls framangreinds telur varnaraðili að hafna beri kröfu sóknaraðila.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að því hvort varnaraðila hafi verið heimilt að skuldajafna kröfu vegna vanskila á láni nr. X á móti kröfu sóknaraðila um endurgreiðslu ofgreidds fjár.

Þann 14. júní 2011 samþykkti Fjármálaeftirlitið samruna A og FF við varnaraðila, á grundvelli 1. mgr. 106. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki. Varnaraðili tók við öllum réttindum og skyldum FF og A. Varnaraðili hefur því tekið við sem gagnaðili að kröfu sóknaraðila. Ekki fæst betur séð en að öll almenn skilyrði skuldajafnaðar séu uppfyllt og sóknaraðila hefur ekki tekist að benda á annað. Er því ekki þörf á samþykki hans til að lýsa skuldajöfnuði yfir.

Í íslenskum rétti hefur verið talið að heimild fjármálafyrirtækja til að skuldajafna peningakröfum sem þau eignast á viðskiptamenn sína við innstæður eða önnur fjárhagsleg réttindi sem viðskiptamaðurinn á í viðkomandi banka eða sparisjóði sé miklum takmörkunum háð. Styðjast þessar takmarkanir öðru fremur við það hlutverk fjármálafyrirtækja að taka að sér vörslur fjármuna fyrir viðskiptamenn sína. Er það almennt ekki samræmanlegt þessu hlutverki að banki gangi að innstæðum eða öðrum fjárhagslegum réttindum til að fullnusta eigin kröfur. Þessi sjónarmið eiga á hinn bóginn ekki við um kröfu viðskiptamanns um útgreiðslu fjár vegna endurreiknings skuldabréfaláns, á sama tíma og hann skuldar sama banka gjaldfallnar peningakröfur, sbr. úrskurð úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki nr. 83/2013.

Verður í ljósi framangreinds ekki hjá því komist að hafna kröfu sóknaraðila.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, um að varnaraðili, F, greiði sóknaraðila inneign sem varð til vegna endurútreiknings láns X úr viðskiptum hans við FF. er hafnað.

Reykjavík, 25. nóvember 2016.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson
Unnur Erla Jónsdóttir

Hrannar Már Gunnarsson
Oddur Ólason